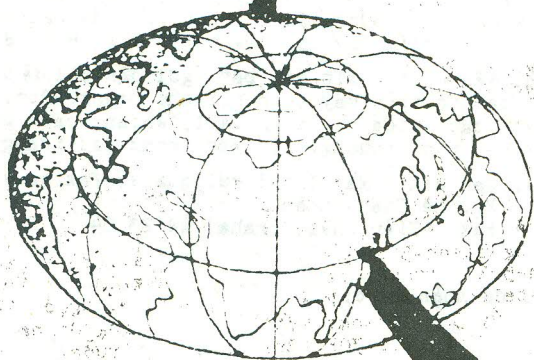

DIỄN ĐÀN

SỐ 13

ngày 5.1

91

NỘI DUNG

Hãy đến với nhau bằng thiện chí	3
TIN TỨC	4
KINH TẾ, CHÍNH TRỊ, XÃ HỘI	
Liêm khiết và cứng rắn	8
Sung bái di truyền	9
Một Hiroshima của Ural	10
Lễ kỷ niệm nhục nhã	11
Khủng hoảng ở vùng vịnh	12
Liên xô biết trước kế hoạch của Saddam Hussein	12
Tâm thần trung phát	12
Con Alia thì sao?	13
Toán tính của Gorbachov	13
Chợ hành hình	14
Phép lạ đêm Noel	14
Hoa quả đổi lấy tu nhân	14
Đại tá Bùi Tín	15
Bến Metro Chodov: Người VN lại đổ máu	17
Thêm một ngọn đuốc: Báo Tiếng Nói ở Bungary	18
Bên lề hội thảo: Phong vấn sinh viên Tây Berlin	19
Lương tâm kẻ sĩ	20
DIỄN ĐÀN PRAHA '90 - '91	
Dân và nhà nước(Ai là gây tổ)	22
VĂN HỌC-NGHỆ THUẬT	
Con khướu số lông (truyện ngắn)	25
Bạn có biết	26
Andrej Zaxharop (chuyện danh nhân)..	27

Bạn đọc cần biết

1. Do số 10 ra chậm nên thời hạn tổng kết số lượng báo cần tái bản sẽ dời đến 10.12.1990. Các bạn có nhu cầu xin thông báo kịp thời cho chúng tôi và giúp chúng tôi một số tiền tương ứng.

2. Khả năng in vẫn chưa được tận dụng. Các bạn hãy mạnh dạn giới thiệu báo rộng rãi nhiều nơi, cả ra các nước Đông Âu khác.

3. Đề đảm bảo cho sự tồn tại lâu dài, chúng tôi thấy cần thiết phải thông báo cho các bạn về chi phí cho tờ báo là 6Kcs (nếu chưa kê đến chi phí cho các hoạt động khác).

4. Mọi thư gửi đến BBT xin ghi rõ địa chỉ của người gửi để chúng tôi tiện theo dõi. Thay đổi địa chỉ hay về nước xin báo cho chúng tôi.

Các thư phản ánh, nhờ Diễn Đàn lên tiếng và giúp đỡ cần phải có tên thật và địa chỉ của người chịu trách nhiệm lá thư

5. Bạn nào ở nước khác có thể giúp chúng tôi phân phối báo xin báo số lượng và những địa chỉ cụ thể mà bạn sẽ phân phối tới để chúng tôi không phải gửi đến các địa chỉ đó.

Cộng tác viên cần biết

1. BBT rất cần sự cộng tác của bạn đọc xa và gần mọi thể loại.

2. Khi gửi tới xin các bài, nguồn gốc, tác giả và ghi rõ có được phép BBT sử dụng hay không. Nếu được xin gửi bản gốc của bài viết và cho địa chỉ hiện tại của người viết hoặc địa chỉ.

3. Nếu số tài xin các bài gửi đến bài để dán máy hoặc in trên máy tính với khổ ngang 12cm, và khoảng cách giữa hai dòng là 1, khoảng cách giữa hai đoạn bình thường. Xin xem trong các trang.

4. Các bạn ở xa có thể gửi qua số fax sau:
Mr. Lê Thanh Nhân
Fax: (Tiếp Khắc) Praha) 22 23 04

Trong thời gian qua, kể từ ngày 9.12.1990, chúng tôi đã nhận được:

- Bài của các bạn:

NCT, Thành Huy, Đặng Quốc Kiên, Trần Thị Mịch La, Nguyễn Thị Tèo, Kim Đăng, Trương Sơn, một bạn đọc ở Hradec Kralové, Thành Tâm, Pavel Smrz, Hà Hoa, Nguyễn Hưng, Đỗ Quyên, một bạn đọc ở Lužec n/V.

- Tiền ủng hộ của các bạn:

Hồng Nam (Petr Paolovský)-20K, Nguyễn Thanh Hải-30K (Neratovice), Bạch Hà-110K (Bystrice u Benesova), Anh Khoa-100K (Tynec n Sazavou), Trương Minh Hoàng-100K (Příbram), tập thể bạn đọc Pešky -130K, Trần Phúc Châu-70K (Lužec n/V), Đoàn Văn Chương-50K, Phạm Việt Đái-100K (Plzeň), Jitka Kadlecová-120K (Č. Budějovice), Hoài Hương-50K (Soběslav), Nguyễn Văn Tuất-50K (Ústí n/L), Đặng Anh Tuấn-100K (Đešín), Hoàng Đạm-50K (Liberec), Lê Đại Giang-50K, Đoàn Trung Thành-50K (Teplíce), Taroslav Procházka -50K (Jablonec n/N), Lê Văn Dũng-70K (Bohumín), Quang Tuấn-50K (Litoměřice), Hà Tiến Dũng-100K (Vrch-Tabě), Ngô Minh Danh-50K (Hr. Kralové), Mạnh Linh-30K (Kostelec), Vũ Thị Miến-50K (Semily), Ngọc Yên-50K (Černožice), Nguyễn Quang Hữu-50K (Brněnec), Hà Xuân Thủy-50K (Vysoké Mýto), Đinh Hoàng Giang -100K (Brno), Phùng Ngọc Tuấn-50K, Lê Hữu Lung-50K (Přerov), Minh Châu-30K (Bratislava), Trương Sơn-30K, Ngô Hữu Dũng-30K (Detva), H. Phong-20K, Lê Duy Lương-100K (Zvolen), Nguyễn Thiện Dũng-50K (Skalica), Nguyễn Văn Chiên-50K, Bùi Đình Thống-10DM, Phạm Hùng-100K, Phùng Mai-200K, Vương Lê Văn-20DM, Thanh Xuân & Mai Thanh-20DM (Đức), Tạ Ngọc Tùng-200 forint (Hungari), NTH-50 rúp (Lvov-Liên xô).

- Thiệp chúc Noel & năm mới của các bạn:

Tạ Hữu Đạt (Humpolec), Trung-Phượng (Liberec), Trần Anh Chương (Canada), Phan Văn Đạo (Ostrava), Dominika (Partizánske), Ngô Gia Linh (Đức), Thành Huy (Bratislava), Hà Chương (Vojkovice).

-Thư của các bạn:

Nguyễn Công Thắng, Phùng Mai, Nguyễn Lê Văn, Hoàng Hải, Thanh Tùng (Đức), Thư An (Praha), Trần Phúc Châu, một bạn đọc (Lužec n/V), Nghiêm Văn Toại (Neratovice), Vũ Trọng Hiền (Nejdek), Jitka Kadlecová (Č. Budějovice), Lê Thủy (Plzeň), Lê Kim Lương (Litvínov), Đặng Anh Tuấn (Đešín), Đoàn Trung Thành (Teplíce), Pavel Smrz (Liberec), Hà Hoa (Třebenice), Dương Văn Thượng (Lovořice), Quang Tuấn (Litoměřice), Mạnh Linh (Kostelec n/Orlicí), Vũ Thị Miến (Semily), Ngọc Yên (Černožice), NMD (Hradec Kralové), Nguyễn Quang Hữu (Brněnec), Hà Xuân Thủy (Vysoké Mýto), Hiếu Giang (Tišnov), Đinh Hoàng Giang, Phùng Ngọc Tuấn (Brno), Trung Hậu (Uh. Hradiště), Lê Văn Dũng (Bohumín), Ing Đức (Bratislava), Ngô Hữu Dũng (Detva), H. Phong (Zvolen), Nguyễn Thiện Dũng (Skalica), Phạm Hùng, Bùi Đình Thống (Đức), Tạ Ngọc Tùng (Hungari).

Ban biên tập Diễn Đàn xin chân thành cảm ơn tất cả các bạn. Mong rằng các bạn sẽ tiếp tục cộng tác và giúp đỡ chúng tôi.

HÃY ĐẾN VỚI NHAU BẰNG THIÊN CHÍ

Năm 1990 đã qua nhưng loài người vẫn chưa hết kinh ngạc trước những thay đổi chóng vánh. Bên cạnh những sự kiện mang tầm cỡ quốc tế, sự tồn tại của phong trào người Việt Nam ở Tiệp Khắc và các tờ báo ĐTBČ, Thời Mới, Tự Do và Diễn Đàn cũng còn là vấn đề đáng quan tâm đối với người Việt Nam ở nước ngoài và một số trong nước, dù họ là nhà cầm quyền đương thời, đảng viên công sản, phong trào thân cộng, chống cộng hay những người không quan tâm đến chính trị. Dù ủng hộ hay không ủng hộ quan điểm của các tờ báo nhưng sự tồn tại của các cái tên ĐTBČ, Diễn Đàn, Thời mới, Tự Do đã cho mọi người Việt Nam ở Tiệp Khắc thấy rằng đã đến lúc mọi quan điểm, chính kiến phải được phát biểu một cách tự do, dân chủ, không ai có quyền cấm đoán, vi phạm cái quyền cơ bản đó của con người - tự do ngôn luận. Đó có phải là mong muốn và mục đích của những người chủ trương các tờ báo không??

Nhiều người đã gạt bỏ được cái sợ trong con người họ nhiều năm qua để đến với các tờ báo bằng cách công tác, ủng hộ, đến dự các buổi hội thảo, biểu tình, đình công. Gần đây nhất, ngày 15.12.1990, gần 500 người từ bốn phương đã tụ về Plzen để kỷ niệm ngày Quốc tế nhân quyền. Gọi là kỷ niệm hay hội thảo cũng được, vì với nội dung các bài phát biểu người ta không thấy ranh giới giữa hai cụm từ.

Trong số những người đến dự người ta thấy có cả những vị khách Tiệp Khắc, các vị khách Việt Nam đến từ phương Tây, Pháp, Đức, Mỹ, đó là đặc điểm của cuộc hội thảo lần này. Có thể nói đây là lần đầu tiên người Việt Nam ở phía "Đông" và "Tây" gặp nhau một cách đường hoàng như thế. Sau diễn văn khai mạc của người chủ trì buổi lễ, anh Trương Tiến Dũng - chủ tịch Trung Tâm Liên kết, các diễn giả tuần tự lên phát biểu về đề tài "Ngày nhân quyền cho Việt Nam" như khẩu hiệu của buổi lễ được thực hiện bằng 3 thủ tiếng. Phần chính của buổi lễ kéo dài từ 14 giờ đến 18 giờ. Có thể tóm tắt các ý chính của các bài phát biểu như sau:

- Lên án việc vi phạm nhân quyền của chế độ Việt Nam đương thời. Kêu gọi người Việt Nam cùng đoàn kết lại để đấu tranh cho nhân quyền tại Việt Nam.

- Chỉ khi nào chế độ công sản tại Việt Nam sụp đổ thì nhân quyền tại Việt Nam mới được đảm bảo.

- Tự do kinh tế phải được gắn liền với tự do chính trị. Vấn đề trước mắt là phải đấu tranh cho quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tự do lập hội. Qua đó người dân mới có điều kiện tiếp xúc với những quan điểm, chính kiến xã hội khác, việc đó sẽ tạo đà cho công cuộc đấu tranh cho tự do dân chủ về sau.

- Phải đấu tranh nhân quyền cho tất cả mọi người. Không được sử dụng nhân quyền như một chiêu bài cho mục tiêu chính trị và quyền lực. Cuộc đấu tranh cần phải tiến hành trong bất cứ chế độ nào, công sản hay không công sản, đấu có áp bức là phải có đấu tranh.

Một vị khách đến từ Mỹ đã nhận xét về các bài phát biểu như sau: "Anh em ở Tiệp Khắc thường chú trọng vào những việc cụ thể, phát biểu ngắn gọn, dùng hình ảnh minh họa, trong khi đó các bài của những người đến từ phương Tây thường dài, nặng nề, mang tính lý thuyết và thậm chí chỉ mang tính kêu gào". Anh nói thêm: "Mọi người đến dự không phải để nghe những lời kêu gào đó".

Ngoài những bài phát biểu có những ý trên người đến dự còn có điều kiện nghe về cuộc sống khổ cực của những người dân tị nạn tại Hồng Kông: những bất công mà họ phải gánh chịu. Chị Vương Ngọc Quyên, kỹ sư kinh tế, tốt nghiệp tại Mỹ, đã hai lần tình nguyện đi giúp đỡ người Việt Nam tị nạn tại Hồng Kông, bằng cách diễn đạt đầy tình cảm và những hình ảnh cụ thể, để lại cho người nghe những xúc cảm nhất định.

Người Tiệp duy nhất lên phát biểu là ông Pavel Sarz, ông là kỹ sư đã từng học đại học và chơi thân với sinh viên Việt Nam, ông cũng đã từng viết báo về vấn đề người Việt Nam tại Tiệp Khắc cũng như cộng tác với tờ Diễn Đàn.

Trong các bài phát biểu có hai vấn đề cần thiết phải nhấn mạnh là:

- Trong khi nhiều người nói là chỉ khi nào chế độ công sản ở Việt Nam sụp đổ thì nhân quyền ở Việt Nam mới được đảm bảo thì có ý kiến cho rằng cần phải đấu tranh cho nhân quyền ở bất kỳ một chế độ xã hội nào, không chỉ trong chế độ công sản. Có thể hiểu là vì quyền lực người ta có thể làm bất cứ việc gì để giữ vững cái ghế của mình. Đó là ý của anh Vũ Quốc Dũng (Đức) và Lê Thành Nhân (Diễn Đàn).

- Bài phát biểu của nhà văn Thế Huy có đề cập đến vấn đề phong trào văn nghệ phản kháng tại Việt Nam do Đảng công sản dựng lên (đại diện trong phong trào đó là các nhà văn Dương Thu Hương, Nguyễn Huy Thiệp, Trần Mạnh Hảo...). Trong khi đó anh Trần Ngọc Tuấn, người có chân trong hội nhà văn Việt Nam, đã nói về phong trào "văn nghệ phản tỉnh" với thái độ đồng tình và xem đó như phong trào tự phát không do ai dựng lên.

Phần phụ diễn văn nghệ sau khi giải lao và ăn chiều có lẽ là phần được nhiều người trông đợi nhất, chẳng qua là họ được báo trong giấy mới là có sự tham gia của các ca sĩ Việt Nam nổi danh. Bằng nỗ lực của mình, dù không có nhiều thời gian cho tập dượt, đội văn nghệ của anh em tại Tiệp Khắc với giọng ca chính của anh Hồ Thanh Hải mà ban dực Diễn Đàn đã cố dịp biết đến tên trong thông báo muốn lập ban nhạc chơi nhạc Beatles đã chứng tỏ được khả năng của mình. Một câu hỏi được đặt ra: Nếu có điều kiện về vật chất và thời gian như người Việt nam hải ngoại thì liệu có thể lập một ban nhạc để phục vụ cho phong trào không? Sau phần trình diễn của anh em Tiệp Khắc (với chủ yếu là những bài của nhóm Pink Floyd, The Beatles và một số bài nổi tiếng khác) là phần trình diễn của ban nhạc New Saigon đến từ Pháp và đôi Hùng ca từ Đức. Nếu New Saigon đã mang đến cho người nghe những tiết điệu đều đều, buồn bã, thiếu chất xúc tác

(xem tiếp trang 8)

Tin Thế Giới

HAI TRIỆU FRANK TỪ BERN

Ngày 21.12, cơ quan đại diện cao nhất tỉnh Bern (Thụy sĩ) thông qua bản đề nghị giúp đỡ Tiệp khắc hai triệu frank Thụy sĩ. Khoản tiền này sẽ được dành cho việc sửa đổi các cơ cấu tổ chức, cho nhu cầu của chính phủ và đào tạo chuyên gia tại Thụy sĩ.

(Mladá Fronta Dnes 27.12)

VIỆN TRỢ CỦA CHÍNH PHỦ BỈ

Chính phủ Bỉ quyết định dành 15 triệu dollar để giúp đỡ năm nước Đông Âu, trong đó có Tiệp khắc. Khoản tiền chủ yếu sẽ được dành cho các ngành giao dục, y tế, các công trình bảo vệ môi trường sống và để thúc đẩy các hãng Bỉ đầu tư vào các nước này.

(Mladá Fronta Dnes 28.12)

JANAJEV - PHÓ TỔNG THỐNG LIÊN XÔ

Ngày 27.12 kỳ họp quốc nội Liên Xô lần thứ tư bỏ phiếu thông qua cử Genadij Janajev làm phó tổng thống Liên Xô. Janajev năm nay 53 tuổi, dân tộc Nga. Trong buổi họp báo sau khi được bầu ông tuyên bố tự coi mình là người theo chủ nghĩa xã hội. Theo Janajev CNXH là "cộng đồng, trong đó mọi người đều có cơ hội như nhau và nhân quyền được tôn trọng và bảo đảm".

(Mladá Fronta Dnes 28.12)

TIẾNG Ả RẬP LÀ NGÔN NGỮ CHÍNH THỨC DUY NHẤT Ở ANGIÊRI

Ngày 26.12.1990 quốc hội Angiêri thông qua đạo luật cấm dùng tiếng Pháp như ngôn ngữ chính thức. Từ nay trở về sau tiếng Ả Rập là ngôn ngữ chính thức duy nhất ở Angiêri. Ngôn ngữ này sẽ được dùng trong tất cả các văn kiện của chính phủ, trong quan hệ thương mại và trong trường học.

(Mladá Fronta Dnes 28.12)

EXPO '93 Ở MAL TRIỀU TIÊN

Cơ quan quốc tế chuyên lo về các triển lãm với trụ sở tại Paris thông qua đề nghị của Cộng hòa Triều tiên để nước này đăng cai triển lãm quốc tế EXPO '93. Theo bản tin của trung tâm thương mại Triều tiên Kotra triển lãm sẽ được tiến hành từ ngày 7.8 đến 7.11 tại thành phố Tedzon với khẩu hiệu các hương phát triển mới

(Mladá Fronta Dnes 29.12)

LECH WALESA THẮNG CỬ TỔNG THỐNG

Trong vòng hai cuộc bầu cử tổng thống Ba lan Lech Walesa giành được 74,25% số phiếu, 25,75% số phiếu còn lại thuộc về Stanislaw Tyminski. Có tất cả 53,4% cử tri tham gia bỏ phiếu. Trong số đó 10,62 triệu cử tri chọn Walesa, 3,68 triệu chọn Tyminski. Tổng thống mới của Ba lan Lech Walesa thông báo ở Gdansk rằng ông quyết định thôi giữ chức Công đoàn Đoàn kết.

(Mladá Fronta Dnes 11.12)

LẦN ĐẦU TIÊN VỚI LỜI XIN LỖI

Bộ trưởng ngoại giao Liên Xô E. Shevardnadze trong cuộc gặp gỡ với Bộ trưởng ngoại giao Cộng hòa Triều tiên khi nói về vụ máy bay chở khách của hãng KAL bị Liên Xô bắn rơi năm 1983 "bày tỏ sự dang tiếc trước sự kiện đã làm chết nhiều người vô tội, mặc dù ở một khía cạnh nhất định thảm kịch máy cưa dựng cả quyền tự vệ của chúng tôi".

(Mladá Fronta Dnes 17.12)

MỐI ĐE DỌA NGUYÊN TỬ

Irak đã giành được các cơ sở công nghệ cần thiết để có thể sản xuất được bom hạt nhân vào năm 1991 hoặc 1992. Hai nhà bác học Đức khám định như vậy sau khi từ Irak trở về trên tờ báo Anh The Sunday Times

(Mladá Fronta Dnes 17.12)

LIỆU ĐẢNG CÔNG SẢN PHÁP CÓ THỂ SỐNG QUA NĂM 2000?

Đại hội lần 27 DCS Pháp vừa được tiến hành vào cuối tháng 12.1990, Tổng bí thư Đảng Georges Marchais, đọc báo cáo về hoạt động của đảng trong thời kỳ đại hội trước vào năm 1987 đến nay. DCS Pháp hiện đang có 26 nghị sĩ trong quốc hội (năm 1986 có 35 nghị sĩ), 15 thượng nghị sĩ và 7 nghị sĩ trong quốc hội châu Âu. Theo số liệu chính thức, Đảng CS Pháp hiện có 600.000 thành viên. Theo các ước đoán tình tạo hơn con số này cũng lắm là 300.000.

(Mladá Fronta Dnes 19.12)

XE LỬA CHẠM TRANH VỚI MÁY BAY

Hệ thống xe lửa cực nhanh TGV (Trans a Grande Vitesse) của Pháp cạnh tranh rất có kết quả với các hãng hàng không. Kể từ ngày mở tuyến TGV nối Paris với Bordeaux tháng 10 năm ngoái số lượng hành khách của hãng hàng không Air Inter trên tuyến này giảm 15%.

(Lidové Noviny 28.12)

TOP TÊN 90 - 10 SỰ KIỆN NỔI NHẤT NĂM 1990

Sự kiện nổi nhất năm 1990, ít nhất là về mặt thông tin đại chúng, là sự thống nhất nước Đức. Điều này được rút ra từ kết quả qua nghiên cứu ý kiến của biên tập viên các báo, hãng tin, đại phát thanh và ti-vi 35 nước trên thế giới do hãng tin Mỹ Associated Press (AP) tiến hành. Đứng đầu hai là cuộc xâm lược của Coet của Irak, tiếp theo là việc trao giải thưởng Nobel vì hòa bình, cho Michail Gorbachov, đàm phán Đông-Tây về giải trừ quân bị và trao trả tự do cho Nelson Mandela. Ở vị trí thứ 6 là bảo vệ môi trường sống, sau đó là các cuộc gặp gỡ cấp cao của tổng thống Mỹ và Liên Xô, intifada tức cuộc khởi nghĩa của người Palestine trên lãnh thổ bị Izrael chiếm đóng, thủ tướng Anh Thatcher từ chức, cuộc đổ bộ của quân đội Mỹ vào Panama để bắt tướng Manuel Noriega.

(Mladá Fronta Dnes 13.12)

EC CHỈ GIÚP ĐỠ GORBACHEV

12 nước thành viên EC (cộng đồng châu Âu) cuối cùng đã quyết định sẽ giúp đỡ Liên Xô. Tuy nhiên, theo như báo Le Parisien tiết lộ trong trường hợp Gorbachev bị thay thế bởi người khác dù là cực kỳ ôn hòa hay theo đường lối cứng rắn của Bre-gio-nhep, EC sẽ tục khước ngưng viện trợ và sẽ xem xét lại đường lối giúp đỡ của mình.

(Mladá Fronta 18.12)

ẢN ĐỘ GIÚP ĐỠ LÔSKVA

Ấn độ sẽ cung cấp cho Liên xô khoản viện trợ trị giá 17 triệu đô la. Các kiện hàng đầu tiên với các thực phẩm như gạo, cà phê, thuốc men đã được chuyển đến Moskva bằng đường không.

(Mladá Fronta Dnes 27.12)

TỔNG THỐNG HOA KỲ KHÔNG ĐƯỢC TĂNG LƯƠNG

Lương của tổng thống Hoa kỳ 1991 vẫn không thay đổi, ở mức hiện tại 200 nghìn 1 năm (USD). Ngược lại phó tổng thống Dan Quayle được tăng lương 30% lên mức 160 nghìn USD 1 năm.

(Lidové Noviny 4.1.91)

